Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto ry

Tapsitie 6

90620 Oulu

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta
Hallituksen esitys HE 204/2017 vp

Arvoisa Maa- ja metsätalousvaliokunta,

Lausunnolla oleva valvontalainsäädäntö koskee rannikon rysäkalastajia. Valiokunnan on huomattava, että sikäli kun säätelyn taustalla on lohikantojen tuoton ja hyvän kannantason turvaaminen, säätely kohdistuu vain yhteen toimijaryhmään. Lohta kalastetaan rannikon lisäksi joissa, joita esityksen mukaiset säätelytoimet eivät koske. On lisäksi huomattava, että velvoiteistutusten perusteella muodostuvat lohikannat, Oulu- Ii- ja Kemijokien suilla, on tarkoitettu kalastettavaksi, eikä niillä ole lisääntymismahdollisuuksia. Velvoitteet on kohdennettu rannikon vesialueen omistajille korvaukseksi joen patoamisesta. Velvoitteet on vahvistettu Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksillä.
Lohet, joita esityksen toimilla varjellaan, ovat Tornion- ja Simojokiin nousevien kantojen tuottoa. Esitys ei kohtele toiminnanharjoittajia tasapuolisesti. Esityksen säätely kohdistuu rannikolle. Kun lohi ui jokialueelle, eli sisävesialueelle, sen kalastuksen säätely vapautuu merkittävästi.
Kokonaisuudessaan lohikantojen kalastuksen säätely on kaksinaismoralistista. Yhtä toimijakuntaa, rannikon kalastajia, velvoitetaan yhä tiukempaan valvontaan. Toisaalla jokialueella saman kalan pyytäjä ei kohtaa valvontaa ja saa toimittaa lohen samoille markkinoille kuin rannikon kalastaja.
Sisävesikalastajan ei tarvitse merkitä saalistaan eikä tehdä ilmoituksia 48 tunnin sisällä. Kysymys on yhtäältä tulonsiirrosta. Kun merkittävä vastuu lohikantojen tilasta asetetaan rannikon toimijoiden harteille, eikä vastaavaa rajoitusta jokialueella ole, on säätelyn vaikutus vesialueen omistajille negatiivinen.
Kalastuselinkeinon kannattavuus ja houkuttelevuus heikkenevät rannikolla. Vastaavasti pyyntipaikkojen kysyntä ja pyyntioikeuksien hinta laskevat. Lohenkalastuksen epätasa-arvoinen säätely rannikolla siis heikentää vesialueen omistajien omaisuuden arvoa, ja vastaavasti lisää sitä jokialueella.
Nyt esitetty säätely ja valvonnan lisääminen ja yhtäältä säätelyn puuttuminen vastaavassa määrin jokialueella ei tue kantojen hoitoa, vaan on maakuntien välillä tapahtuvaa tulonsiirtoa.
Jotta lohikantojen tilaa voidaan aidosti seurata, tulee kaikki loheen kohdistuva, niin kaupallinen kuin vapaa-ajan kalastus, erityisesti Tornionjoen jokialueella, määrittää saman säätelyn piiriin.
Jokialueen kalastuksen kestävyyttä on kyettävä tarkastelemaan niin ikään eettisestä näkökulmasta. Kutualueelta tapahtuva verotus, kohdistuu parhaaseen, valikoituun kannanosaan. Siksi sen kalastus tulee määritellä hyvin tarkan valvonnan sekä kiintiöidyn pyynnin piiriin.

Valiokunnan on syytä tarkastella lohikantojen hoidon kokonaisuutta tasapuolisuusnäkökulmasta, jossa huomioidaan lohikannan verotukseen kohdistuvat toimet rannikolla ja joessa, sekä kysymys, mihin rannikon yhä tiukentuvalla valvonnalla pyritään. Julkisessa keskustelussa rannikon kalastus leimataan ”ryöstöpyynniksi”, kun vastaavan kalan tappaminen vapavälinein tai kulleverkolla kutualueelta ilman kiintiötä, rajoituksia ja ilmoituskäytäntöä nähdään yleisesti hyväksyttävänä, jopa suositeltavana toimintana. Kansallisesti kaupallisen kalastuksen merkitystä painotetaan, mutta lohen kalastuksen osalta kantojen hyödyntäminen rannikon elinkeinokalataloudessa ollaan kriminalisoimassa.

Muutosesitys asiakohtaan 20§

Lohenkalastuksen ilmoitusmenettely. Esitys ei ota huomioon kalastajan työn luonnetta luonnon ehdoilla tapahtuvana toimintana.
Kalastajan on huomioitava toiminnan taloudellisessa suunnittelussa usean osatekijän joukkoa pyyntikaudella. Muuttujia ovat sää, eli se, pystyykö pyydyksille lähtemään. Useampaa pyydystä koettaessa tuulen suunta ja nopeus vaikuttavat työn suunnitteluun myös siltä osin, että joidenkin pyydysten kokeminen voi olla mahdollista, tuulen suunnan suhteen, toisten ei. Kalastajan on huomioitava kannattavuuden suhteen myös ajan käyttö. Sääolot rannikolla voivat vaihtua nopeasti, jolloin toiminnan muuttaminen alkuperäisestä voi olla tarkoituksenmukaista kannattavuuden suhteen.
Polttoainekustannukset tulee minimoida, eli kaikkien pyydysten kokeminen on tarkoituksenmukaista kerralla. Kuitenkin, saalis voi olla joko ei yhtään kalaa, tai sitten kymmeniä kaloja kerralla, mikä vaikuttaa rysän kokemiseen käytettyyn aikaan. Pyyntikausi on lyhyt, kalaa tulee pyydyksiin satunnaisesti. Silloin kun saalista kertyy, myös markkinointi tulee hoitaa. Ilmoitusmenettely tekee elinkeinonharjoittajan toimintaan yhden riskitekijän lisää.

Sään, odottamattomien vaikeuksien, kuten hyljevahinkojen ja hylkeen poistaminen pyydyksestä ja muista syistä aiheutuneet pyydysvauriot, voivat muuttaa kalastajan suunnitelmia päivän aikana.
Ilmoitusmenettely vaikeuttaa työtä, aiheuttaa useita tilanteita, joissa maihintuloilmoituksen pidentäminen enemmän kuin esityksen 60 minuuttia on tarpeen. **Kohta tulee muuttaa 120 minuuttiin**, jotta kalastaja ei joudu tiukennetun valvonnan maksumieheksi, kohdatessaan odottamattomia vaikeuksia tai sopeuttaessaan työaikansa toimeentulonsa turvaamiseksi.
Valtion tulee varmistaa kalastuksenvalvontakeskuksen riittävät resurssit, jottei elinkeinonharjoittajien toimeentuloa leikata riittämättömällä varautumisella. Kalastuksenvalvontakeskuksen ja yhteyksien tulee toimia häiriöttömästi lyhyen pyyntikauden aikana, jottei säätely koidu elinkeinonharjoittajien haitaksi.

Oulussa 15.2.2018

toiminnanjohtaja

Tapio Kangas

PERÄMEREN KALATALOUSYHTEISÖJEN LIITTO RY
Tapsitie 6, 90620 Oulu